

(א) לעיל נ: מד, ט (לעיל יג, א) (לעיל יג, ב) (לעיל לג, ב) (לעיל יג, א) (לעיל יג, א) (לעיל יג, א)

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ובעל וכו' יפה ומתרחק כל ק':

גליון הש"ס

רש"י ד"ה באנו למהלוקת וכו' דאבן נבו היינו בור. עיין לעיל דף כה ע"כ מוס' ד"ה ויטווק:

רבינו חננאל

אמר רב חסדא מודה רב בבור ברשותו כו'. פירש רבי חננאל דזוק"ל כגון שהכניס שורו בחצר חבירו ברשותו ונפל לבור. דאמר לי בעל השור מה נפשך כו'. תני רב חנניה לטויעי לרב. ק"ל כרב. פיר"ח זצ"ל דהני כולהו משנינא אליבא דרב, ותני נמי רב חנניה לטויעי, הילכתא כותיה דרב בהא. נימא כורה גרם. ור"ח ז"ל פ"י הכורה הוה אינו כורה בתוך הבור אלא במקום אחר הוא כורה ומכח הכורה נבעת השור ונפל וכתב דהכורה פטור משום דיכול לומר אנא ברשות קא עבידנא. ופיר"ח זצ"ל, הילכתא כו' נתן, דאוקמינא מתני' בנותיה, (ופירד) [פירקין] רבא, ר' נתן דיינא הוא ונחית לעומקא דרינא.

שור שנגה את הפרה פרק חמישי בבא קמא נג.

עין משפט
נר מצוה

עך א ב ג ד מיי פייז מהלכות י"מ הלכה י"ז סגן עשין סח טו"ש ח"מ ק"י מי טעף לא ועי' גמ"מ ובהשגות: ע"ה ה ז ח מ"י שם הלכה י"ז טו"ש שם טעף לז: ט פ י מ"י שם הלכה כ טו"ש שם טעף לז:

מוסף רש"י

להבלו ולא לחבטו. משום דעבד ליה הצל לצור ולא משום חבטו (לעיל ג). רבי נתן דיינא הוא. א"כ"ז היה מלאמנין בהריות צ"י מתלא (ב"ח פ"ד). דאמר ליה בעל השור. ההווג, לבעל הבור אנא תוראי בבירך אשכחיתיה. מ, הג"ח כל הטק עליו מה דלית לי לאשתלומי מבעל השור משתלמנא, אם תס הוא משלם רביע, ואפילו הויק הוא לבדו לא היה משלם אלא חצי זקק ועבשו שש אחר עמו ישלם רביע, והשאר משתלמנא מיך (לעיל יג).

שמואל לטעמיה דאמר להבלו וב"ש להבטו. וא"ת ללמא כי מחייב צבצטו היינו כשנתקל צבור אצל הכא הכרייה גרם לו ליפול וגם נחצט צקרקע עולם צהא הוה פטור וי"ל דשפיר הוה לטעמיה דאשכחן דמחייב צבצטו כשנחצט על ידי מעשיו: **בעל השור חייב**. פי' מחלה גזבל הצבור פטור לגמרי גזירת הכתוב מונפל שמה שור או חמור מעצמו ולא שפילוהו אחרים כדפרישית פרק קמא (דף יג. וסו 4):

ובעל הבור משלם מחצה. שטויה או מהלך צלילה קאמר דאי צפקח ציוס הא תנינא לעיל דפטור וכי תימא ד"מ כשנפל מעצמו אצל הפילוהו אחרים חייב א"כ כשנפל נמי מעצמו ליחייב דתחילתו בפשיעה פן יפול ע"י שוריים וסופו צאונס חייב אלא על כרחיך שור פקח נשמר יפה (ה) ומתקן כל כך מן הבור שאין שוריים אחרים יכולין להפילו צמוכו: **רעורם קסבר האי פלגא נוקא בו' אנא תוראי בבירך**

אשכחיתיה. וא"ת כיון דפלגא נוקא עבד מה סבדא היא זו דמשום לאשכחיה צבור משלם יותר ממנה שהויק והיה רוצה ר"י לפרש דהויק האי פלגא הויקא עבד צעלמא כגון צשני שוריים שהויקו אצל הכא צשור עבד כדלמנא את קטלמיה דצביק אשכחתי' ולכן מאי דלית לי לאשתלומי מינייה משתלמנא מיך וחזר צו ר"י מפירוש זה דא"כ מועד לר' נתן אמאי משלם מחלה כי היכי דמהני שותפות לצור שאין צבור משלם אלא חצי ממנה שהויק כמו קן יועיל שותפות הצבור לשור ולא ישלם השור מחלה וצמט נמי איכא להקשות אמאי משלם רביע ע"כ נראה דצור נמי פלגא נוקא עבד ומשום שגמר הויק ודומה כמו שעשאו כולו אמרינן כי ליכא לאשתלומי מצעל השור משתלם מצעל הצור:

הוא פלגא הויקא עבד והאי פלגא הויקא עבד בעל הבור משלם פלגא ובעל השור רביע ואידך ריבעא מפסיד אמר רבא ר' רבי נתן דיינא הוא ונחית לעומקא דדינא לעולם קסבר האי כוליה הויקא עבד והאי כוליה הויקא עבד ודקא קשיא לך לשלם האי פלגא והאי פלגא משום דאמר ליה בעל השור לבעל הבור שותפותאי מאי אהניא לי איבעית אימא לעולם קסבר האי פלגא הויקא עבד והאי פלגא הויקא עבד ודקא קשיא לך בעל הבור משלם פלגא ובעל השור משלם רביע ואידך ריבעא נפסיד ממשום דאמר ליה בעל השור לבעל הבור אנא תוראי בבירך אשכחיתיה את קטלמיה מאי דאית לי לאשתלומי מהיאך משתלמנא מהיאך משתלמנא באנו למחלוקת ר' נתן ורבנן פשיטא מהו דתימא התם הוא דאמר בעל הבור לבעל השור אי לאו בירא דידי תוראי הוה קטיל ליה אבל הכא מצי א"ל בעל אבן לבעל הבור אי לאו בירא דידך אבנא דידי מאי הוה עבדא אי הוה מיתקל בה הוה נפל וקאי קמ"ל דאמר ליה אי לאו אבן לא הוה נפיל לבורא איתמר שור

וזה וזה צבור. ואפילו הכי אשמועינן מתניתין דפטור הואיל ולא מהצלת מית אלא מהצטו וקרקע עולם דצני רה"ר הויקמו: **רבה אמר הכא צמאי עסקינן**. דקמני לאחריו חייב: **צמאספך נפול על אפיה**. צרישא ומקמי דמטא לקרקעיתא נתהפך ונפל על גביה: **דאהני ביה**. צבצטו שנתקם צו צמתילת נפילה והועילה צו להמית היא המיתמו: **הא צנוקי צור צשור**. שהשור נכנס לחצר צעה"צ שלא צרשות ולא הפקיר לא רשותו ולא צורו ונפל לצור והצאיש את מימיו: **דרך נפילה**. על פניו משמע דרוב צהמות הנופלין צעמוק על פניהם נופלים: **נפל לפניו מקול הכרייה חייב ואמאי נימא כורה גרם ליה**. וכורה פטור הוא דגרמא צעלמא הוא (והאפילו הכורה צעל הבור איכא למיפטריה מהאי טעמא דכיון דמשום גרמא נפל אסתלק חויבא דצור מינייה ומני אפשעותא דקול הכורה וההוא גרמא צעלמא דפטור ע"ה) וכשאין הכורה צעל הבור עסקינן אלא שהוא שמיור וכגון שהימה צור כרויה ועומדת קודם לכן דאי האי כרייה הוי כורה חייב דאין שליח לדבר עבירה דאסור לקלקל רה"ר: **צעל הבור הויקא עבד**. כלומר צמוך שלו נמלא המוק וכל איכא דלא אפשר לאשתלומי מכורה דקול גרמא צעלמא הוא משתלם מינייה דצעל הבור: **צעל הבור פטור**. צין שהשור הניקם שטויה צין שהוא פקח דאמר ליה צעל הבור אי לאו תורך לא נפל והאי דהיפה מעשה צידים הואי ולא גרמא: **רבי נתן אומר צעל הבור משלם מחלה**. שהרי צין שניה המיתוהו. אפי' הוי שור הניקם פיקח חייב דליכא לזימנא אצעי לך עיני ומיזל דהא חצירו דחפו: **הא צמס**. צעל השור משלם רביע וטעמא מפרש לקמיה: **הא צמועד**. דמיחייב נ"ש דכל חד משלם מחלה ממנה נפקח אי תרווייהו כוליה הויקא עבד דעל ידי חד מינייהו מיית השתא דעבדי תרווייהו משלם כל חד פלגא אי כל חד וחד פלגא הויקא עבד מאי דעבד משלם דהא מועד הוא: **אי קסבר האי כוליה הויקא עבד**. הואיל דצללו צור נמי מיית הוי כאלו המיתו כולו וכן גבי צור הואיל וצללו מכת נגיחות השור הוי מיית כאלו המיתו כולו ומשום הכי מחמיר ג' חלקים על צעל הבור: **האי משלם פלגא והאי פלגא**. כיון דצעל השור נמי כוליה הויקא עבד ושור תם משלם חצי זקק שהוא עושה: **ואי קסבר**. הואיל ושניהם עשאוה יחד האי פלגא עבד והאי פלגא עבד ומשום הכי שור רביע הוא דמשלם דהא תם הוא ופלגא מאי דעבד משלם: **וצעל השור**. דתם הוא לשלם רביע ובעל הצור דמועד הוא לשלם פלגא ואידך מפסיד ניזק: **רבי נתן אצ ציס דין**. צמסכת הוריות

בסופה דף יג: [א] שותפותאי מאי אהניא ל' בלא שותפות נמי פלגא הוא דמשתלמנא וכיון דצעל הבור נמי כוליה הויקא עבד משלם ג' חלקים: אם קטלמיה. צמוך שלך מלאמתי: מאי דאית לי כו'. אצל רבנן צמר מעיקרא אולי וסבדי דצעל השור כולה הויקא עבד הלכך צמועד צעל השור משלם כוליה וצמט צעל השור משלם פלגא ופלגא מפסיד וגבי מתניתין נמי צמר כורה אוליין ושניהם פטורין: הניח א"כ. צור כרויה וחדס אחר צא והניח אבן על שפתה: **צאנו למחלוקת כו'**. לרבנן צעל האבן חייב דהוא גרם כל הנפילה ומשום גרמא צמוקין ליכא למיפטריה לראב"ה נמי היינו צור והויקא צידים (דף קט. סא) הא מה דומה לזה אצנו וסמינו כו' ולרבי נתן צין שניהם משלמי: ה"ג